

Код. Наименование на дисциплината Психология на професионално-педагогическото общуване	
Курс за обучение в ОНС „Доктор“	
Научно направление	Педагогическа психология
Докторантска(и) програма(и)	
Код. Наименование на курса (учебната дисциплина)	Психология на професионално-педагогическото общуване
Титуляри на курса	Проф. дпн Стойко Иванов
Език на обучение	български

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	30
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	30
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		120
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост ¹		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

Предварителни изисквания
Докторантите да притежават познания по дидактика, педагогическа, социална, когнитивна и възрастова психология; да умеят да работят с посочените литературни източници и да извличат информация от Интернет.

Цел и задачи на курса
<ul style="list-style-type: none"> Повишаване на знанията относно същността и особеностите на професионално-

¹ Моля, отбележете ако кредитите не са приложими

педагогическото общуване.

- Усъвършенстване на редица комуникативни компетентности като: наблюдателност, емпатичност, асертивност, емоционална устойчивост, толерантност, умения за презентирание, умения за слушане, умения за задаване на въпроси, умения за работа в екип, умения за управление на конфликти и др.
- Придобиване на конкретни умения за ефективно обучение.
- Прилагане на езиковите и етични норми за професионално-педагогическо общуване.

Анотация на курса

Професионално-педагогическото общуване е ключов фактор в дейността на преподавателите. От начина на осъществяване на взаимодействията им с обучаваните зависи в голяма степен постигането на учебно-възпитателните цели. В предлаганата програма се разкриват същността, структурата, функциите, разновидностите, стиловете и практиките за оптимизирането на професионално-педагогическото общуване. В нея се описват стратегиите, моделите, техниките и тактиките за ефективното му провеждане. Участниците в обучението ще получат информация по всички тези въпроси и възможности практически да ги приложат.

Презентационните умения са специфична разновидност на професионално-педагогическото общуване. Това изисква преподавателите да притежават компетенции и компетентности да правят успешно презентирание. С оглед на подобряване на качеството им на работа в това направление е необходимо да се познават факторите, които обуславят особеността на успешното презентирание, редица правила за представяне пред публика, както и да умеят да представят необходимата информация по оптимален за обстоятелствата начин. Инструмент, подпомагащ този процес, са и специфичните софтуерни продукти разработени в тази насока, един от които е и Microsoft Power Point. Програмата дава в широки граници възможности за представяне на дадено съдържание, което ще бъде представено пред участниците в обучението.

Тематичен план

1. Значение на професионално-педагогическото общуване за процесите на обучение и научаване.
2. Предпоставки за появата и признаването на „професионално-педагогическото общуване“ като самостоятелен проблем на психолого-педагогическото познание.
3. Същност на понятието „професионално-педагогическо общуване“.
4. Функции и структура на професионално-педагогическото общуване. Теоретични подходи за изучаване на професионално-педагогическото общуване в педагогическата психология.
5. Особенности и характеристика на комуникативния компонент на професионално-педагогическото общуване. Речева комуникация и комуникативни бариери. Оптични и акустични средства за неречева комуникация.
6. Професионално-педагогическото общуване като отношение. Същност и разновидности на отношенията в процесите на обучение. Положителни и отрицателни отношения по време на професионално-педагогическото общуване.
7. Професионално-педагогическото общуване като социална перцепция. Същност и особености на социалната перцепция. Проявления на социалната перцепция в процеса на професионално-педагогическото общуване – формиране на първите

впечатления, стереотипизацията, идентификацията, емпатията, рефлексията и каузалната атрибуция.

8. Професионално-педагогическото общуване като интеракция. Същност и разновидности на интеракцията. Дефиниране на понятието „конфликт“ и подходи за неговото изучаване в педагогическата психология.
9. Класификация на конфликтите и причини за тяхното възникване в процесите на преподаване и обучение.
10. Управление на конфликтите в образователната сфера и стратегии на поведение на личността в конфликтна ситуация.
11. Разновидности на професионално-педагогическото общуване.
12. Механизми на въздействие в процеса на професионално-педагогическото общуване – психично заразяване, подражание, внушение и убеждение.
13. Фактори, влияещи върху особеностите на професионално-педагогическото общуване – пол, възраст, темперамент, образование.
14. Индивидуални стилове на професионално-педагогическо общуване – същност и разновидности. Особенности на индивидуалните стилове на професионално-педагогическо общуване и факторите, които им влияят.
15. Комуникативни компетентности, качества и умения, които обезпечават ефективното професионално-педагогическо общуване.

Методи на оценяване

Участие в тематични дискусии в часовете, тестова проверка, текуща самостоятелна проверка, решаване на казуси, колективно обсъждане на доклади и реферати.

Форма на завършване

Изпит

Допълнителни бележка

Адрес на електронния вариант на курс в Платформата за електронно обучение на СУ

Препоръчана литература / Препоръчани информационни източници

1. Албрехт, К. (2006) Социалната интелигентност. Петте основни умения необходими при взаимодействията ни с другите. София.
2. Ангелов, Б. (2007) Медийна и комуникативна компетентност. София.
3. Ангелова, Л., Б. Ангелов (2006) Основи на педагогическата компетентност. София.
4. Андреев, М. (2015) Размисли за образованието. София.
5. Андреева Л. (1998) Социалното познание и междуличностното взаимодействие.

София.

6. Аргайл, М., М. Хендерсън (1989) *Анатомия на човешките отношения*. София. .
7. Балтаджиева, Й. (1999) *Психология на общуването*. Ямбол.
8. Вацлавик, П., Д. Бивин и Д. Джаксън (2006) *Прагматика на човешкото общуване*. София.
9. Вълчев, Р., Христов, В. (1988) *Групи за учителски срещи. Системи за професионално педагогическо общуване*. София.
10. Вълчев, Р., Мелхорн, Х. Г., Николов, М. (1990) *Групи за педагогическо творчество. Системи за професионално педагогическо общуване*. София.
11. Голман, Д. (2011) *Емоционалната интелигентност*. София.
12. Гордън, Т. (2013) *Трениране на успешни учители*. София.
13. Десев, Л. (1984) *Стил на педагогическо ръководство и показатели за определянето му*. // Народна просвета. №3.
14. Десев, Л. (1996) *Педагогическа психология*. София.
15. Десев, Л. (2010) *Речник по психология*. София.
16. Димитров, Д. (2005) *Управление на конфликти*. София.
17. Димитров, Д. (2007) *Успешните преговори*. София.
18. Димитрова, Г. (1996) *Педагогическото общуване при възпитателния процес*, София.
19. Димитрова, Г. (2002) *Хуманизъм. Общуване. Възпитание*. София..
20. Джонев, С. (1996) *Социална психология*. София.
21. Джонев, С., П. Димитров (2015) *Организационно консултиране. Мениджмънт. Управление на човешките ресурси. Трети том*. София.
22. *Енциклопедия по психология*. (1998) Р. Корсини (ред.). София..
23. Жекова, С. (1991) *Психология на педагогическите взаимодействия*. София.
24. Жекова С. и сътр. (1983) *Професионално-личностни качества на учителя*. София.
25. Жекова С., Е. Пенчева, Р. Вълчев, (1985) *Система на професионално-педагогическото общуване*. София.
26. Жекова, С., Е. Пенчева (1989) *Съпреживяването. (Емпатията в педагогическата практика)*. София.
27. Жекова С., Н. Колева, Е. Пенчева и др. (1992) *Проблеми на професионалния труд и личността на учителя (Въведение в педевтологията)*. Бургас.
28. Живкова, Х. (1998) *Емпатията в социалните взаимоотношения*. София.
29. Иванов, С. (2012) *Теория и практика на социалнопсихологическия тренинг на студенти*. София.

30. Иванов, С. (2013) Теория и практика на психологическото консултиране. София.
31. Иванов, С. (2018) Психология на професионално-педагогическото общуване. София.
32. Илиев, В. (2003) Общуването. Същност динамика и развитие. Плевен.
33. Ильин, Е. П. (2014) Психология общения и межличностных отношений. Москва.
34. Ильин, Е. П. (2015) Психология неформального общения. Москва.
35. Йолов, Г., Д. Градев. (1986) Общуването. София.
36. Кан-Калик, В. А. (1987) Учителю о педагогическом общении. Москва.
37. Кан-Калик, В. А. (1995) Граматика общения. Москва.
38. Караяни, А. Г., Цветков, В. Л. (2009) Психология общения и переговоров в экстремальных условиях. Москва.
39. Клейтън, П. (2001) Езикът на тялото на работното място. BOOKTRADING.
40. Крумова, А. (2017) Психология на образованието. София.
41. Левкова, И. (2004) Транзакционният анализ в педагогическата психология. Велико Търново.
42. Левтерова, Д. (2002) Психологически и педагогически аспекти на общуването. Пловдив.
43. Лисина, М., Димитров, И. (1982) Общуване и самопознание. София.
44. Манчева, Р. (2005) Конфликти и конфликтно поведение. Благоевград.
45. Марков, К. (2013) Конфликтология. В. Търново.
46. Минчев, Б. (2013) Психология. София.
47. Начев, Й. (2009) Общуването. София.
48. Пийз, А., Пийз Б. (2009) Най-новата книга за езика на тялото. София.
49. Проданов, М. (2014) Психология на убеждаването и влиянията. Пловдив.
50. Рангелова, А. (2016) Общуването при децата. Плевен.
51. Регуш, Л., С. Иванов, М. Иванов (1995) Наблюдателността във всекидневното общуване. София.
52. Роджърс, К. (2015) Начин да бъдеш. София.
53. Розенберг, М. (2007) Общуване без агресия. София.
54. Руменчев, В. (2006) Невербалната комуникация в публичната реч и деловото общуване. София.
55. Савова, Ж. (1989) Педагогическото общуване в обучението. София.
56. Славин, Р. (2004) Педагогическа психология. София.
57. Стаматов Р. (1998) Общуването с другия. Пловдив.

58. Стаматов Р. (2001) Емпатията. Пловдив.
59. Стаматов Р. (2005) Психология на общуването. Пловдив.
60. Стефанова, М. (1999) Дидактическо общуване. София.
61. Стоицова, Т. (1992) И усмивката може да бъде заповед. София.
62. Стоицова, Т. (1998) Живеем с другите. Социално психологически проблеми. София.
63. Стойков, И. (2014) Педагогическа и възрастова психология. Велико Търново.
64. Стойкова, Ж. (2016) Възрастово развитие и еволюция на социалния интерес. Стара Загора.
65. Стънбърг, Р., У. Уилямс (2014) Педагогическа психология. София.
66. Фаст, Д. (1993) Езикът на тялото. София.
67. Христов, Г. (2011) Диалогичното общуване. София.
68. Цветанска, С. (2001) Комуникативни аспекти на себепредставянето в тренинг-групата. // Психологични изследвания №2.
69. Цветанска, С., (2005) Професионални измерения на педагогическото общуване. // Педагогика № 1.
70. Цветанска, С. (2005) Комуникативните техники за разрешаване на конфликти. // Педагогика №11.
71. Цветанска, С. (2006) Развитие на комуникативната компетентност в контекста на обучението на възрастни в работна среда. // Стратегии на образователната и научната политика №1-2.
72. Цветанска, С. (2006) Предизвикателства в педагогическото общуване. София.
73. Цветанска, С. (2006) Разрешаване на конфликти. Стратегии и подходи. София.
74. Цветанска, С., Б. Мизова (2015) Педагогическо общуване за практически цели. София.
75. Янакиева, С. (2001) Професионално-педагогическо общуване. В. Търново.
76. Янкулова, Й. (2016) Педагогическа психология. София.

Дата 09.01. 2020 г.	Разработил проф. Стойко Иванов